

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre . . . . . 6 K.
Negyedévre . . . 3 K.
Hirdetési díj: Egyhasábos
pettsor egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
:: Telefon-szám 16. ::

Az emberek

millióinak ajkán egy sóhaj kél e napokban: a béke. A harmadfélves véres küzdelmeknek, borzalmas pusztításoknak nyomán felfakadó sóhaj testet kezd ölteni.

Ma még talán csak árny, ködszerű test, mely még csak testté kezd alakulni, de testté való alakulásának folyamatát már semmiféle erő nem tudja megakasztani.

Elemi erővel szállta meg az emberiséget a béke vágya, amely megülte a lelkeket, a győzött épp úgy, mint a legyőzöttét avagy a boldog semlegességben szemlélődőt.

Béke, béke . . . Ettől az áhított, ma már szabadon hangoztatható szent szótól visszhangzik a sokat szenvedett világ.

S aki e szót szabadroptúvé tette, aki a vágy megnyilvánulását lehetővé tette . . . áldva az ő neve!

Nekünk magyaroknak különös büszkeségünkre szolgál, hogy ifjú királyunk nemes lelkének megnyilvánulását látjuk a békeajánlat megtevésében.

Ő, kinek hosszú harctéri szolgálata idején alkalma volt csodálni fiaink haláltmegvető vitészetét, szembenézni a halállal, látni az ember erkölcsi és fizikai erejét meghaladó szenvedéseket, résztvenni a győzelem mámorában: a megértő ember, az igaz ember teljes nagyságában mutatkozott be e cselekvésével.

Fogadhatja az ellenség fogát csikorogtatva győzelmes békejobbunkat, de el kell fogadnia, mert ugyanezen békejobb erejét eléggé megérezte.

Úgy lehet, hogy még beletelik kevés idő, míg a béke árnyteste megizmosodik, de nekünk úgy tetszik, hogy sok millió nyírfakeresztes temetőkön már-már átsuhan az engesztelődés, a béke angyala . . .

Úgy lehet, hogy nincs már messze az az idő, midőn győztes testvéreink babékoszorúta homlokát csókolhatjuk; úgy lehet, nincs már messze az az idő, mikor hőseinknek virágszőnyeget készíthetünk.

Az olajfaágas galamb már elröppent . . . fehér lobogócskával kell neki visszatérnie

Az egyház és a papság a hadikölcsön érdekében.

A nemzeti összetartozandóság és együttérzés lélekemelő jelensége, hogy társadalmi életünk minden tényezője — egymással versenyre kelve — lankadatlanul munkálkodik az ötödik hadikölcsön sikerén. Fontosságánál fogva külön megemlítést érdemel, hogy mindenik felekezetünk papság a hagyományos hazafiassággal és a nép lelkipásztorához méltó készséggel buzgólkodik azon, hogy az otthonmaradtak — az állam kölcsönkérő szavára — teljesítsék honpolgári kötelességüket. Nemcsak lelkesítő szóval agítálnak a nemzet védelmére szükséges kölcsön érdekében, hanem tehetségükhöz képest jó példával járnak elől a jegyzésben is. A katolikus egyházi vagyon ezúttal is a milliók imponáló számával szerepel a hadikölcsönt jegyzők sorában és a nagyarányú részvétellel mindeneket figyelmeztet, hogy a harmadik évében járó háború győzelmes befejezésére anyagi erőnket is teljes mértékben latba kell vetnünk. A többi egyházak is nem kisebb lelkesedéssel és odaadó készséggel sietnek a rendelkezésükre álló összegek jegyzésével emelni a kölcsön sikerét. A hadikölcsön tudvalevően népkölcsön, amely igazi nagy eredményt csak úgy mutat fel, ha a *legszelebb néprétegek* pénzerejéből tevődik össze. E legszelebb néprétegek bevonása a hadikölcsönbe a mi viszonyaink között eredményes csak úgy lehet, ha *minden felekezet minden egyes papja teljesíti hazafias kötelességét* és híveivel megismerteti a hadikölcsön sikerének nagy nemzeti fontosságát és egyben az abban résztvevőre nézve feltétlen hasznosságát.

SÁROS FÖLDJE 1914—1915.

A sárosi orosz betörés története, a megszállott községeket feltűntető térkép melléklettel. :: Irta *Dvortsák Győző*

Kapható a Kósch Árpád frószter- és a Stehr-féle könyvkereskedésben 1 K 80, vidékre 1 90 f.-ért.

Vármegyénk a koronázáson.

A koronázás nagy nemzeti ünnepére ország-szerte folyik a készülődés. Így vármegyénk is, melyhez Sándor János belügyminiszter a következő táviratot intézte a közelgő koronázás alkalmából:

„A király és a királyné öfelségeiknek megkoronázása december 30-ikán fog végbemenni. Alkotmányunk ezen magasztos ünnepén méltó hely illeti meg a törvényhatóságokat is. A koronázás ezúttal a háború okozta rendkívüli körülményekre és a nemzeti gyászra való tekintettel szűkebb keretek közt fog lefolyni és azon a törvényhatóságok csak háromtagú küldöttséggel vehetnek részt, akiknek egyike a törvényhatóság zászlóvivője lesz. A kiküldöttek díszruhában jelennek meg, tehát a koronázási ünnep alatt a gyászruha viselése és a gyászjelvények alkalmazása is fel van függesztve.“

Sárosvármegyét *Bujanovics Gyula* főispán, *Tahy József* alispán és *Banó Aladár* vm. főjegyző képviselik, az utóbbi lesz a vexillifer (zászlóvivő).

Sárosvármegye küldöttsége a megyének azzal az értékes, történelmi becsű selyemzászlójával vonul fel, mellyel 1706 évi augusztus 25-ikén indultak el Eperjesről a megye statusai és rendei I. Rákóczi Ferencnek, a Confoederalt Statusok és Rendek vezérlelő fejedelmének hivatató levele folytán a Széchény mezejére publikált országgyűlésre.

Akkoron a főispán maga a fejedelem, alispán *Dessewffy Ferenc*, nótárius *Péchy Gábor*, vexillifer *Fejérváry László* valának.

A koronázási templomban Sárosvármegye részéről ugyancsak három küldöttségi tag kap helyet; a belügyminiszter azonban kívánatosnak tartja, hogy az egész ország lakosságának minden rétegéből lehetőleg minél többen vehessenek részt a koronázási ünnepélyen s a koronázási ünnepi menet útvonalán vagy annak közelében a szabadban a polgárság és falusi nép köréből is többen kaphassanak helyet. Ezért értesíti a vármegye közönségét, hogy járasonként és rendezett-tanácsú városoknál két-két résztvevő részére lesz hely biztosítva. Az alispán ehhez képest sürgősen intézkedett s felhívta a polgármestereket és a főszolgabírákat, hogy a résztvevők neveit jelentsék be.

A megkoronázott király a hagyománynak megfelelően — közli a belügyminiszter — a koronázási halmon négy kardvágással jelképezi, hogy győzedelmes kardjával megvédi az országot a bármely oldalról fenyegető ellenséggel szemben. Ősi szokás, hogy a koronázási halomra, amely hazánk szent földjét képviseli, az ország valamennyi törvényhatósága küld földet. A koronázási ünnepnek ezen fenséges mozzanata soha-

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK** :: :: **LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

sem volt jelentősebb, mint most, amikor királyunk északon és délen, keleten és nyugaton vezetni győzelemre hős seregeinket. Felkéri tehát a törvényhatóságot, hogy a koronázási halomhoz saját területének történelmi nevezetességű helyeiről öt kiló súlyú tiszta földet sürgősen küldjön el.

A belügyminiszteri rendelet értelmében az alispán intézkedett, hogy a koronázási halomhoz a kért 5 kg. földet Sárosvármegyének I. és II. Rákóczi Ferenc fejedelmek és Sárosvármegye örökös főispánjai emlékéhez fűződő történelmi nevezetességű helyeiről vegyék.

Nevezetesen Zboró vára, a zborói várkastély és várkapolna, valamint Rákóczi száz hársfája alól, mint I. Rákóczi Ferenc fejedelem kedvenc tartózkodási helyeiről. Továbbá a nagysárosi várkastély alól, mint II. Rákóczi Ferenc fejedelem szomorú elfogatásának színhelyéről.

KÖZIGAZGATÁS.

Alispáni jelentés.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága a hó 18-ikán d. e. 10 órakor tartja téli közgyűlését a vármegyei székház tanácstermében *Bujanovics Gyula* főispán elnöklétével. Ezen közgyűlésen kerül tárgyalásra *Tahy József* udv. tan., alispán negyedévi jelentése, melyből a következőket vesszük:

A vármegye közélémezése ügyében jelenti, hogy a helyzet az eddigihez képest ismét súlyosbodott, amennyiben a hadsereg és a közellátásra szorulóknak szükségletének biztosítása érdekében mind nagyobb élelmiszerkészletek beszolgáltatása vált szükségessé s mert emellett a vármegyének eddig 35 vagonban megállapított lisztkontingense a közélémezés általános nehéz viszonyai következtében a fenti mennyiség felére lett leszállítva. Ezen körülmény természetesen szükségessé tette a lisztutalványok kiszolgáltatásának megfelelő korlátozását.

Remélhető azonban, hogy a katonai helyzetnek rendkívül kedvező alakulása éreztetni fogja kedvező hatását a közellátás feszült helyzetére is.

Az időközben létesített „Országos Közélémezési Hivatal”, mely erélyes működését f. évi november 4-ikén kezdte meg, elrendelte vármegyénk gabonafőlségének f. évi november hó folyamán való rekvirálását, melynek a beérkezett jelentések szerinti összeredménye körülbelül 62 vagonot tett ki.

Legutóbb az Országos Közélémezési Hivaltól újabb rendelet érkezett, mely a vármegye területén újabb gabonarekvirálás fogantatását írja elő, s mely az alig befejezett rekvirálás eredményének beszámítása nélkül további 15,000 mm. (150 vagon) gabona (búza, rozs, árpa, kétszeres, továbbá különféle hüvelyesek) beszolgáltatására kötelezi a vármegye közönségét.

Az újabb rekvirálás befejeztének végső határideje 1917. január 31-ikébe lett megállapítva.

Habár súlyos feladatot képez, hogy ezen tetemes gabonamennyiség, amely csak az eddig jogosan visszatartott készletek érintésével vonható ki, tényleg előteremtesse, mégis bízik egyaránt a termelők s fogyasztók hazafias önmegtartóztatásában, akik nélkülözhető minden feleslegüket a köz céljaira átengedik, s önként, megtorló intézkedések nélkül lehetővé teszik,

hogy amikor saját megélhetésük biztosítva van, vitéz hadseregünk megkaphassa mindazt, ami élelmezéséhez szükséges és ne legyen senki az országban, aki éhez.

Mint hogy a rekvirálás eredményes végrehajtását eddig is nagyban akadályozta azon körülmény, hogy különösen a kiscsárdák közül még sokan nem végezték el cséplési munkátaikat, büntetés terhe alatt elrendelte, hogy a folyó évi gabonatermés záros határidőn belül kicsépeltesse. Ezzel egyrészt útját akarja állani annak, hogy egyesek a rekvirálás hatálya alól magukat kivonhassák, másrészt, hogy a vármegye területéről még beszolgáltatandó gabonamennyiség tényleges beszállítása az egész vonalon fogantatosítható legyen.

Jelenti továbbá, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszter a vármegye területéről 100,000 mm. (ezer vagon) burgonya beszállítását rendelte el.

Ezen rendelet végrehajtása iránt a szükséges intézkedéseket megtette; elrendelte, hogy a vármegye területén levő összes burgonyakészletek összeírassanak. A munkálatok folyamatban vannak. Ennek megtörténte után fogja az egyes járásokra eső kontingenst megállapítani. Tekintettel arra, hogy a vármegyéből máris nagyobb mennyiségű burgonya szállított el, kétséges, vajon ezen nagytömegű burgonya az újabb gabonarekvirálás után előteremthető lesz-e? Itt is számítani kell a közönség belátására és fokozott áldozatkészségére.

Jelenti, hogy a cukorellátás tekintetében az Orsz. Közélémezési Hivatal kilátásba helyezte, hogy a vármegye átlagos cukorfogyasztását alapul véve, meg fogja állapítani azt a mennyiséget, amely a törvényhatóságok részére ki fog utaltatni. Ennek arányos szétosztása ezután az ő feladatát fogja képezni, amit csak olyképp vél keresztülvihetőnek, ha megyszerte a cukorjegy-rendszert fogja életbeléptetni.

A petroleum-ellátás tekintetében a m. kir. kereskedelemügyi miniszter közölte, hogy a vármegye részére december és előreláthatólag január, február hónapokban 500 mm. kőolaj fog kiutaltatni a galíciai kőolajfinomítókból.

Ennek szétosztása ugyancsak az ő feladatát képezi.

A kontingentált mennyiségből eddig elcsupán 100 mm. elszállítása iránt történt intézkedés.

A hátralékos mennyiség kiutalása érdekében sürgős felterjesztést intézett a keresk.ügyi miniszterhez.

Jelenti még, hogy a szeszes-italok előállításánál tapasztalt visszaélések meggátlása érdekében a helybeli kir. pénzügyigazgatósággal egyetértőleg megállapította a vármegye területére az égetett és édesített-szeszes italokért a kimérésnél vagy kismértékben való előállításnál követelhető legmagasabb árakat.

Mint hogy a kereskedőknek, előállításúknak még jelentékeny készleteik vannak oly szeszes-italokból, melyeknek szesztartalma nem üti meg az ármegállapító rendeletében meghatározott legkisebb alkoholtartalom mértékét, ezen rendelete hatálybalépésének idejét 1917. évi január hó 1-jéig elhalasztotta.

A mezőgazdasági élet köréből jelenti, hogy ezen év utolsó negyedének időjárása szokatlanul enyhe és verőfényes, valamint kevés csapadékkal járó volt, aminek következtében az őszi

vetések és szántások akadálytalanul folytathatók voltak s a jövő évi vetések alá is, amit csak lehetett, felszántottak a gazdák. Ezen kiválóan kedvező idő az állatoknak legelőn való tartását is meghosszabbította s így az istállózási időt lényegesen megrövidítette. Ezen körülmény is igen kedvező helyzetbe hozta a gazdákat, mert igen sok takarmányt és szalmát takaríthattak meg.

A közbiztonsági állapot az elmúlt negyedévben is általánosságban kielégítő volt.

Az országgyűlési képviselőválasztók 1917. évi névjegyzékai a központi-választmány által végleg megállapítottán, összeíratott:

I. a bártfai választókerülethez tartozó	
bártfai szavazókörben	1582,
tóttraszlaviczai "	795;
II. az eperjesi választókerülethez tartozó	
eperjesi szavazókörben	1906,
lemesi "	1335;
III. a felsővízközi v.-kerülethez tartozó	
felsővízközi szavazókörben .. .	1827,
zborói "	1064;
IV. a giráltyi választókerülethez tartozó	
alsóbesi szavazókörben	1146,
giráltyi "	1151;
V. a héthársi választókerülethez tartozó	
héthársi szavazókörben	1367,
lubotényi "	1011;
VI. a kisszebeni választókerülethez tartozó	
kisszebeni szavazókörben	1818,
sároszentimrei "	1043.

Összesen 16,045 választó. Az elmúlt évben összeírt választók száma volt 16,456, s ilyképp a jövő évi választók száma 411-el apadt.

A közegészségi állapot az elmúlt időszakban kevésbé volt kedvező, mint az előző hónapokban, mert a betegségi és halálozási esetek száma szaporodott.

A vármegye területén 1916. év III. negyedében, azaz július, augusztus és szeptember hónapokban kötött 124 házasság (1915-ben 129, ellenben 1914-ben 180); élve született 657, halva született 10 (1915-ben 679, illetve 16; 1914-ben 1500, illetve 18) és meghalt 7 éven aluli 242, 7 évnél idősebb 411, összesen 653 (1915-ben 388, illetve 461, összesen 849; 1914-ben 370, illetve 463, összesen 833); a természetes szaporodás + 4 volt (1915. évben minus 170 és 1914-ben + 676). Százalékokban kifejezve esett 1000 emberre az egész évre kiszámítva 2,9 házasság (1915-ben 3,2, 1914-ben 4,1), 15,2 születés (1915-ben 15,4, 1914. évben 34,3), 15,1 halálozás (1915-ben 19,3, 1914-ben 18,9) és + 0,1 szaporodás (1915-ben minus 3,9 és 1914-ben + 15,3).

Hogy nálunk az egészségügyi viszonyok jobbakk, mint általában, a következő számokból kiviláglik: az egész magyar birodalomban ez év III. negyedében kötött 14,438 házasság, élve született 82,651, halva 1674 és meghalt 7 éven aluli 36,914, 7 évnél idősebb 56,612; összesen 93,526 egyén. A természetes szaporodás volt minus 10,875; százalékokban kifejezve esett ezer emberre 2,7 házasság, 15,3 születés, 17,3 halálozás és minus 20 szaporodás

A városi kórház betegeinek ezidén is karácsonyfát állít az igazgatóság, mely ezúton kéri a közönséget, hogy adományait akár pénzben, akár természetben mielőbb hozzá juttatni sziveskedjék.

SZÉCI

Felolvasó

december 13-ikán nemzeti gyászolvasó-estéjét. főgimn. tanár, s házasságához tanulómról a kintettel, hogy Oroszországban rében mutatta

A felolvasó statisztikájának házassági jogi foglyok házassági törvény is az bemutatva a amelyek ottan más hitfelekezetek között kö A hadifoglyok kedés az, hog visszatérő hadi feleségéhez, vag kező esetben há sok érdekes c mény folyik.

Az orosz nyokat nagy a dományos érté számú közönség zajos tetszésnyit

A felolvasás hallgató Kozm háborús költem és ügyes techn

A Kör dec

műsora:

- a) RUBINSTEIN c-moll zongora Tjalkovszky goraművész magánműve
- a) TAUBERT: **Wie komm** c) SZÉKÁCS: *Szirák Dóra* zongorán kís egyházi karn
- a) A. SIMONET **Flowers**, T. GUSTAV ELLE előadja *Léná merka Gyula* helyettes-tan
- Pázmán Fere* tagja, jelenle művésze.
- DOHNÁNYI: F adja *Hemerka*
- a) STRAUSS: **Szily-dalok** *Szirák Dóra Hemerka Ul*

Ren

Hősök

Gyertyák s amikor magába rezzen kilenc p nap bágyadt fé kus ablakain, s gessé varázsolja falkot. Apró, a pezni látszik a Kegyeltet keze

60 FILLÉR **1 DOBOZ „FAX”** **HYGIENIKUS SZIVARKAHÜVELY**

1 KÖNYVECSKE SODORNIVALÓ PAPIR (70 LAP) ÁRA 12 FILLÉR

ANTHICOTIN VÉD - JEGY

SZÉCHENYI-KÖR.

Felolvasó-est. Az Eperjesi Széchenyi-kör december 13-ikán tartotta meg e szezonnak a nemzeti gyász miatt elhalasztott második felolvasó-estjét. Az előadó dr. *Széchenyi István* főgimn. tanár, szerkesztő volt, aki «A hadifoglyok házasságához» címen tartott igen érdekes és alapos tanulmányról tanúskodó felolvasást. Arra való tekintettel, hogy hadifoglyaink legnagyobb része Oroszországban él, az ottani jogviszonyok tükrében mutatta be a kérdést.

A felolvasó, Oroszország népesedési és vallási statisztikájának rövid vázolója után, az orosz házassági jogok keretébe állította be a hadifoglyok házasságát. Miután az orosz polgári törvény is az egyházi házasságot szankcionálja, bemutatta a felolvasó azon rendelkezéseket, amelyek ottan a keletieknek egymás között és más hitfelekezettűekkel, valamint azoknak egymás között kötendő házasságára vonatkoznak. A hadifoglyok házasságát illetően érdekes intézkedés az, hogy a békekötés után a hazájába visszatérő hadifogoly két éven belül köteles feleségéhez, vagy feleségeért visszatérni, ellenkező esetben házassága felbontható. Ebből viszont sok érdekes család- és vagyoni jogi következmény folyik.

Az orosz népesedési és házassági jogviszonyokat nagy alaposítással tárgyaló, mélyen tudományos értékű, lendületes előadást a szépszájú közönség nagy érdeklődéssel hallgatta s zajos tetszésnyilvánítással viszonzta.

A felolvasás előtt *Kopcsó János* theol. akad. hallgató *Kozma Andornak* egyik hangulatos háborús költeményét szavalta meleg bensőséggel és ügyes technikával.

A Kör december 20-iki zeneestjének műsora:

1. a) RUBINSTEIN: **Etud**; b) CHOPIN: **Polonaise** c-moll zongorán. Előadja *Hemerka Mariska*, Tijalkovszky Zsófia kiváló országhírű zongoraművész nő tanítványa s a Zeneakadémia magánöbendéke.
2. a) TAUBERT: **Ich der Fremde**; b) BRAHMS: **Wie komm ich dann zur Thür herein**; c) SZÉKÁCS: **Szentmiklósi posta**. Énekli *Szirák Dóra* dalművész nő és énektanárnő, zongorán kíséri *Hemerka Ulrik* kassai székes-egyházi karnagy.
3. a) A. SIMONETTI: **Madrigale**; b) **Hearts and Flowers**, T. Leo, M. Tobani op. 245.; c) GUSTAV ELLERTON: **Zingaresca**. Hegedűn előadja *Lénárd Gyuzsi*, zongorán kíséri *Hemerka Gyula* egyházi karnagy s a zeneiskola helyettes-tanára.
4. *Pázmán Ferenc*, a budapesti Népopera volt tagja, jelenleg a kassai Nemzeti Színház művésze.
5. DOHNÁNYI: **Rapsodia** c-dur. Zongorán előadja *Hemerka Mariska*.
6. a) STRAUSS: **«Ich trage meine...»**; b) **Szily-dalok**; c) TARNAY: **Üzenet**. Énekli *Szirák Dóra* dalművész nő, zongorán kíséri *Hemerka Ulrik* székesegyházi karnagy.

Rendező: *Hemerka Gyula*.

HIREK.

Hősök temetése falun...

Gyertyák szelid fényében csillog a párta, amikor magábafojtott, elcsukló zokogástól megrezzen kilenc pártával övezett leányfej... Téli nap bágyadt fénye reszket be a templom gótikus ablakain, s olyan misztikussá, olyan fenségessé varázsolja a különben szerény falusi katedrális. Apró, alacsony méreteivel szinte jelképezni látszik a falu kicsinységét, szerény voltát. Kegyeletes kezek azonban körülövezték frissen

fonott koszorúval, megrakták az ősz utolsó, sápadtszínű virágaival... haragoszöld fenyővel, örökzölddel, illatos rozsmaringgal... ahogy a szívük diktálta...

S most, hogy kilenc, fehérbe öltözött, pártás koszorúleány állja körül a jelképes ravatalt, önkéntelenül is kicsordul a könny mindenki szeméből, ennyi szív, ennyi kegyelet láttára... Egy hőst temetnek, egy hőst siratnak, egyet a milliók közül, s egyben a milliókat...

Még tegnap rózsaszínű kártyán jött az írás, melyen édes szüleinek csak olyan jó egészséget kíván az alig húszesztendő dalia, mint amilyenel őt áldja az ég Ura... s ma már fehér halott, mindenkitől megsiratott hős katoná... Mert ám falun közös minden: öröm, aggodás bánat, gyász... Megsiratják, eltemetik, virággal, övezik jelképes koporsóját. Kong búsan az árván hagyott egyetlen harang, viszi a hírt erdőn, mezőn, völgyön, patakon által, hogy egy hős, hú fia az édes szülőfalunak, ismét elvérzett messze idegenben a haza védelmében. S ahogy temetik, ahogy siratják, az ódon kis templomban mintha árnyak suhognának, mintha az elesettek szinte ott sorakoznának itthagyt aráik, pártás, gyászos, szomorú koszorúleányaik körül... S fölhangzik a búcsúztató:

Virággal övezve indultam falumból,
Virággal borítva búcsúztam hazámtól;
A sok édes virág még el sem hervadva,
Én fiatal éltém golyótló kioltva.

Áruló barátot, hamis ellenséget
Vertem én vitézül, tartottam eskümet.
Tudom nem hiába nyugszom idegenbe,
Szíveitekben él hősök kegyelele.

Azután búcsúzik szülei, testvéreitől, a falu apraja-nagyjától... legvégül pedig szülőföldjétől:

Szinye szép völgyei, mező, rét, erdei,
Hol teltek életem szép, ifjú napjai:
Ég legyen veletek... Búcsúztass el fájón
Árvaságra jutott falusi harangom.

Mindenki sír, mindenki sirat fiút, testvért, vőlegényt, társat egyaránt...

Lassankint elhalványodnak a gyertyák, a nap sugarai glóriával vonják be az imádkozó, zokogó népet, amint fájó megnyugvással hangzik az ima: «Legyen meg a Te szent akaratod szerint», «és az örök világosság fényeskedjék neki!»

Pihenj békén messzi idegenben, nyírfakeresztes sírban, hőstünk, vitézünk! Legyen könnyű Neked a hant!...

Szinye, 1916. december 12. *Dobránszky Ancsi*.

Faragó József kir. tanácsos, polgármesterünk a közéleti hívtalban.

Polgármesterünk kiváló képességeit, nagy munkacerejét — mint annak idején megemlékeztünk volt — az Országos Közéleti Hivatal is igénybe vette. Értesítésünk szerint polgármesterünket Szabadka, Baja, Zombor és Újvidék törvényhatósági városok területére az elnök teljes önálló hatáskörrel bízta meg a rekvirálást illetően. Polgármesterünk nehéz s fontos feladatát a legnagyobb tapintattal, de egyben a legteljesebb eredménnyel oldotta meg, s a négy város közönségét hálára kötelezte fölötté nehéz s egyben kényes feladatának rendkívül okos megoldásával.

Új közigazgatási tanácselnök. Sáros földjének egyik hí fiát nagy kitüntetés érte. Dr. *Szinyei Merse Józsefet*, a közigazgatási bíróság ítélembíráját, e hó 4-ikén a hadsereg-főparancsnokság állomáshelyén kelt legfelsőbb elhatározásával IV. Károly királyunk a közigazgatási bíróság tanácselnökévé nevezte ki. Társadalmunk osztatlan örömmel üdvözlö az új elnököt magas állásában.

Főigazgatói látogatás. Dr. *Mázy Engelbert* kir. tankertületi főigazgató az Angolkisasszonyok leányközépiskolája első hivatalos látogatására Eperjesre érkezett.

Kitüntetés. *Vujss János*, az eperjesi kir. kath. főgimnázium rendes tanára, a 9. honv. gy.-ezred főhadnagya, vitéz magatartásáért és dr. *Toperczer Géza* eperjesi ügyvéd, népfőlkelő főhadnagy az ellenség előtt teljesített kitünő szolgálata elismerésül a signum laudist kapta.

Hős vadászaink. A 32-es vadászok hősieességéről már sokszor esett szó. Vitézségüket, önfeláldozásukat sokszor próbáltuk méltatni. Minden méltatásnál azonban ékebb elismerése az a sok kitüntetés, mely a zászlóalj hőseit érte. A vadászzászlóalj 1914. augusztus 10-ikétől 1916. év októberéig a következő kitüntetéseket kapta: 2 darab harmadosztályú katonai érdemkeresztet; 3 darab ezüst signum laudist; 3 darab bronz signum laudist; 4 darab arany vitézségi érmet; 42 darab elsőosztályú vitézségi ezüst érmet; 160 darab másodosztályú vitézségi ezüst érmet; 170 darab bronz vitézségi érmet; 15 darab ezüst és vaséremkeresztet. Az októberi nagy harcokból folyó kitüntetések nincsenek ideértve.

Az Ipartestület új titkára. Az eperjesi Ipartestület legutóbb megtartott rendkívüli gyűlésében a már hosszabb idő óta betegeskedő Verdon Lászlót, a testület 23 éven át volt lelkes titkárát, akinek megbízatása áprilisban lejárt, titkári állásától végleg felmentette s helyébe egyhangulag *Peller Lajos* okl. jegyző, városi tisztviselőt választotta meg, aki eddig is immár félszázöt év óta mint helyettes vezette odaadó ügybuzgalommal a titkári teendőket.

A szegény gyermekekért. Az Első Eperjesi Szegénygyermekeket Felruházó Asztaltársaság dec. 17-ikén, vasárnap este 6 órakor a Palkovits-féle vendéglő éttermében tartja meg szokásos felruházási ünnepélyét, mely alkalommal 50 gyermeket ruház fel a háborúban elesettek vagy hadbavonultak gyermekei közül. Az ünnepélyen Liptai Lajos ev. alesperes tartja az ünnepi beszédet.

Halálóvás. *Ortancsik József*, az eperjesi Rákóczi Katolikus Kör több éven át volt hírséges házfelügyelője december 11-ikén Eperjesen meghalt.

Özv. Kadlec Józsefné Frimmer Mária életének 63. évében, december 12-ikén Eperjesen elhunyt.

Lelkigyakorlat fog tartatni hölgyeknek az Angolkisasszonyok «Sancta Maria»-intézetében. Folyó hó 29., 30. és 31-ikén a Mária-kongregáció és az Oltáregyesület tagjain kívül résztvehetnek mindazok, akik egy másik ilyen egyesületi tag ajánlatával jelentkeznek. Eddigi értesítés szerint főtiszt. *P. Friedler Lipót* jézus-társasági atya lesz a lelkigyakorlatok vezetője.

I. Ferenc József király életéből szebbnél-szebb és rendkívül érdekes képeket közöl **A HADSEREG** ma érkezett száma. Különösen érdekes az a kép, melyen öreg királyunk 63 főherceg és főhercegnő körében látható, valamint a Blaas által festett lovaskép. **A HADSEREG** e számát mindenkinek meg kell szereznie. A valóban művészi ízléssel kiállított folyóirat e száma minden könyvkereskedésben kapható.

A vakok karácsonya. A Vakok Eperjesi Intézete hálás köszönetét fejezi ki e helyen *Pálesch Árpádnak*, ki négykoronás adományával a vakok karácsonyára gyűjtendő összeg gyűjtését megkezdte. Kéri egyúttal a nagyközönséget, hogy szives hozzájárulásával az intézetnek lehetővé tenni kegyeskedjék, hogy a szegény vakoknak a szeretet ünnepén némi örömet szerezhessen. Közli egyúttal az intézetet, hogy azon vak ifjúnak, kinek meglopásáról mult számunkban hírt adtunk, Dúzs Rózsi, a bártfai áll. polgári iskola igazgatója 9 koronát juttatott, amiért az intézet igazgatósága hálás köszönetét fejezi ki.

Az Eperjesi Takarékpénztár rendkívüli közgyűlését f. hó 22-ikén, pénteken d. u. 3 órakor Eperjes sz. kir. város tanács-termében tartja.

Legány Ilona gyűjtése a vak katonák részére. Adakoztak a következők: Spanner Elekné 20 kor., Buchbaum Jakab 10 kor., Rubinné és Magda 4 kor. 40 fill., Friedmann Jenő 4 kor., Juszko Györgyné 4 kor., Tarnai Istvánné 4 kor., Trieber Károly 4 kor., Faticsné és Sanyi 3 kor. 20 fill., Goldberger Samu és Laci 3 kor., Linhard Lénárdné 3 kor., Szöke Dezsőné 3 kor., Weisz Dávid és Lili 2 kor. 40 fill., Csatári Jánosné 2 kor., Fränkel Bertalanné 2 kor., Gubcsó Gyulané 2 kor., Hucskó Aladárné 2 kor., Hule Jánosné 2 kor., Klein Gyulané 2 kor., id. Konyári Béla 2 kor., Thinschmidt Tivadar 2 kor., özv. Tóman Józsefné 2 kor., Kleinert Jánosné 1 kor., Gábor Bertalanné 1 kor., Gaál Lajos 1 kor., Kolenka Antalné 1 kor., Kottora Mihály 1 kor., Kulcsár Mártonné 1 kor., Laurek Anna 1 kor.; összesen 90 korona.

«A Társaság.» Részben még az elmúlt hét komoly gyásza tükrözik A TÁRSASÁG e heti számának hasábjairól. A bécsi temetés több érdekes fotografiája mellett Dobay István «Vigilia» című szép cikke emlékeztet a gyász napjaira, míg Tóth László a kis királyról írt hangulatos tárcát. A múlt hetek visszhangjaként olvassuk Endrődi Béla «Porcellánfigurák» című pompás verses jelenetét, melyet a második «Őszi est»-en szavalt F. Várad Aranka s amelynek kitűnően sikerült élőképeiről készült fotografiák bájos illusztrációi a hatásos költeménynek. Novellát Pajzs Elemér tollából kap az olvasó és helyét kapott újra «A Társaság» című kedvelt rovat is a lapban. Több kisebb aktuális teszi kereké az újság tartalmát, melynek címodalán Albrecht királyi herceg arcképét látjuk. Mutatványszámot ilyen küld a kiadóhivatal: Budapest, IV., Reáltanoda-utca 18.

A karácsony és újév előtti vásárnapon esti hatig nyitva lesznek az üzletek. A hivatalos lap közli a kereskedelmi miniszter 81,664. számú rendeletét, mellyel kimondja, hogy a hadiállapot folytán érezhető nyomasztó gazdasági helyzet folytán és az üzleti pangás enyhítése érdekében kivételesen megengedi, hogy az ez év december 24-ikére és 31-ikére eső vásárnapokon az ipari és kereskedelmi árusítás és házhozszállítás esti 6 óráig legyen végezhető.

Hadikölcsönjegyzés. Ritka szép eredményt mutatott fel az V-ik hadikölcsönjegyzésben Lefkóvics Miksa eperjesvidéki körjegyző hét községe, melyek 140,750 kor.-t jegyeztek. És pedig 1916. dec. 12-ikéig: Aranybánya 500, Delnekakasfalva 10,050, Harság 6600, Kende 24,000, Mocsármány 58,500, Sósgyűlvész 14,700, Tarczaszentpéter 26,400 koronát.

Adományok. Az Eperjesi Vöröskereszt-főkönyvelő javára a következő adományok folytak be: 500 kor.: a Sárosvárm. Mezőgazd. Szesztermelői Szeszfinomító és Szeszértékesítő Szövetkezetétől; 479 kor.: Lemesvidéki Vöröskereszt-főkönyvelőtől; 20 kor.: N. N.-től; amelyekért őszinte hálás köszönetet mond az elnökség.

A hivatalos gyász idején a magyarság mély gyászának legszebb és egységes kifejezői a Hadsegélyző Hivatal *gyászpajza* (kartonból tülvel egy darab ára 20 fillér) és gyászérem (az elhúnyt király képmásával, 1830—1916. felirattal, fekete alapon feltűzhető, ára 1 korona); viselőik egyúttal az elesett katonák özvegyei és árvái alapját is növelik. Kaphatók a Hadsegélyző Hivatalnál, Budapest, V., Akadémia-u. 17. sz. és nagyobb kereskedésekben.

Osram axial villanykörték egyedüli rakára a *Luchs-vasüzletben*.

«A karthausi» eperjesi bemutatója.

A karácsonyi nagy ünnepnapokon valóban ünnepi művészi esemény vár az eperjesi közönségre. Az «Uránia»-ban december 25. és 26. napján, karácsony két napján, a nagy magyar író, báró Eötvös József klasszikus alkotása, «A karthausi» kerül bemutatásra. Ez a nagyszabású film már ki volt tűzve előadásra Eperjesen, de az országos gyász miatt lezorzult a műsorról. Az «Uránia» vezetősége azonban mulasztást követett volna el, ha ennek a film-szenzációnak a bemutatóját elengedte volna. Bár a film már más mozgósínházak számára hosszú időre le volt kötve, sikerült azt Eperjes számára karácsony két napjára megszerezni. «A karthausi» bemutatója a fővárosban szenzációs esemény volt és azt az eperjesi közönség is bizonyosan méltó figyelemmel fogadja. Jegyeket «A karthausi» előadására már most lehet váltani, ami annál ajánlatosabb, mert bizonyára mindenki igekezni fog helyét idejében biztosítani.

Árúmintavásár. Németalföld királynője védnöksége alatt a jövő év február 26-ikától március 10-ikéig Utrechtben árúmintavásárt rendeznek, amely kizárólag Hollandiában és gyarmataiban termelt árut fog bemutatni. Miután ez a vásár a hazánk és Németalföld közötti forgalom terén érdekelt kereskedelmi körök számára rendkívül tanulságos lehet, a kassai kerületi keresk. és iparkamara ezúttal felhívja rá az érdekeltek figyelmét.

Köszönetnyilvánítás. A Szeszfinomító Szövetkezet igazgatósága 500 koronát, az eperjesi Evang. Gyámint. Nőegylet 40 koronát, Ilkovicz Adolf úr 50 koronát, dr. Hartmann Imréné úrnő 20 kor.-t, Grossmann Ármán úr 10 koronát, Pálesch Árpádné úrnő 8 koronát és Spiegel Izidorné úrnő 6 koronát adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának. A kegyes adományokat ezúton hálásan köszöni az elnökség.

A sárosvármegyei hadiárvák alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. dec. 11-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 20,834.61
Br. Sulzer-Warth-Gemmingen-Hornberg Erzsébet berzeviczei lakos adománya Berzeviczy Albertné önmaga útján	100.—
Ugyanannak adománya Berzeviczy Zsigmond útján	100.—
Gallé Marcell jernyei r. kath. lelkész a Jernye, Erdömocsolya és Deléte községek részére kiutalt 2 hordó petroleum tiszta jövedelme címén	25.—
Martényi Andor bányavölgyi r. kath. lelkész és híveinek adománya .. .	51.—
Gurkó József berzeviczei lakos adom.	10.—

Összesen: K. 21,120.61

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárvák nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. dec. 12. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

A világháború naplója. A Magyar Könyvtár ily című becses és tartalmas sorozatának most már XI-ik füzeté jelent meg, amely az 1916. év január—februári eseményeket mondja el röviden, hiteles adatok alapján s ezenkívül Luigi Barzini, Sven Hedin, Lengyel Géza és Szöllősi Zsigmond érdekes cikkeit közli. A füzetet a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég adta ki; ára 60 fillér.

Iskolai alapvagyonnak hadikölcsönbe való fektetése. A szedliczei áll. el. iskola fenntartási alapját képező takarékpénztári betétösszeg erejéig 400 kor. értékű hadikölcsön jegyeztetett, vagyis az iskolának ekként rendelkezésre álló, alapvagyont képező összes készpénze hadikölcsönbe fektetett.

Folyó hó 20-ikától 24-ikéig minden nap különféle friss dunai halak, valamint balatoni fogasok érkeznek, melyek Kun Sándor fűszer-, csemege- és halkereskedésében a legolcsóbb napi árak mellett kaphatók. Telefonszám 137. Előjegyzéseket már eszközöl.

Családi pótlék. A vall- és közokt.-ü. miniszter *Stroncser* Aladár héthársi áll. elemi iskolai tanító Márta nevű gyermeke után, továbbá *Liszy* Jenő tótsóvári áll. elemi iskolai tanító Jolán nevű gyermeke után és *Szeghő* István radácsi áll. elemi iskolai h. igazgató-tanító István nevű gyermeke után egyenként évi 200—200 kor. családi pótlékot engedélyezett.

A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) az V. hadikölcsönre ismét 23.000,000 koronát jegyzett, és pedig 8.000,000 koronát magyarra és 15.000,000 koronát az osztrák hadikölcsönre. Ezzel a jegyzéssel a Generali összes jegyzései 77.500,000 koronát értek el, mely összegből 27.500,000 korona esik a Magyarországra és 50.000,000 Ausztriára, mi megfelel annak az aránynak, amely szerint a Generalinak odaát Ausztriában tényleg kétszer oly nagy üzlete van, mint hazánkban. A Generali leányintézetei saját számlájukra az eddigi magyar hadikölcsönökre külön összesen 22.000,000 koronát jegyeztek.

Rémes öngyilkosság. *Grossmann* (Varsányi) Lajos, a 67. gyalogezred távirászkatonája, december 2-ikán Ungváron rémes módon vetett véget életének. A hivatkozott napon ugyanis azzal tért haza Széchenyi-téri lakására, hogy hagyják magára, «pihenni» akar. Miután *Grossmann* még két nap mulva sem került elő, háziasszonya az esetet bejelentette a rendőrségen. A rendőrség kiszállván a helyszínére, feltörték az ajtót és akkor rémes látvány tárult eléjük. *Grossmann* átmetszett nyakkal, szörnyű vértócsában feküdt a földön. A vizsgálat megállapította, hogy beretvéval egészen a nyakcsigolyáig vágta el a nyakát. *Grossmann* súlyos idegbajban szenvedett és ezért haza is akarták küldeni Budapestre a családjához. A fiatal katona igen tehetséges poétának indult, verseit Ungváron is ismerték, melyeket *Pengő* név alatt írt.

Harc térről küldött adomány. A hadban elesett tanítók özvegyei és árvái iránt megható gondosságának adta tanútjelét Pafkó Mihály abosi ág. h. ev. isk. tanító. Nevezett ugyanis a harctéren, hol zászlósi minőségben küzd a házáért, a kis ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve, mely után kapott első havi díját felajánlotta a jelzett célra. Az összeget a kitüntetett tanító neje adta át a kir. tanfelügyelőségnek illetékes helyre való juttatás végett. A pénzt a tanfelügyelőség a fentebbi értelemben megfelelő kezelés végett a NÉPTANÍTÓK LAPJA szerkesztőségéhez továbbította.

Háborús segély. A közszolgálati alkalmazottak részére törvényhozásunk november 1-jétől kezdve tizenkét egyenlő s előzetes havi részletekben fizetendő újabb háborús segélyt engedélyezett. Ennek folytán a tanítók, tanítónők, valamint óvónők is részesülnek az újabb háborús segélyben. Vármegyénk területén a vallás- és közoktatásügyi miniszter már az összes illetékes tanerőknek a háborús segélyt kiutalványozta.

Fölrobbant kézigránát. A g. kath. alumneum egyik növendékét saját vigyázatlansága folytán végzetes baleset érte. *Rohály* Mihály kir. kath. főg. I. o. tanuló otthonról egy kézigranát gyújtóját hozta magával, amelyet ládájában rejtetett és vasárnap titokban addig piszkálta a tanulószobában, amíg az explodált és a szerencsétlen tanuló balkeze három ujját szétroncsolta s hasfalán is oly súlyos sérülést okozott, hogy műtétet kellett rajta végezni. A városi kórházban ápolják. Állapota javult.

MA

SZERKESZTŐ
REMENYIK
WICK GY.
A lap szellemi
vonatkozó kö
Flórián-utca 4
küldendő

Széljegyzet

Mikor Bud
tartották, Wel
elnöke, kitűn
követelménye
sáról s a mur
sőt nélkülözni
korántsem az
húzódo dioge
nem volt a mur
romlására veze
a helytelen fér
ben nincs meg

Véletlenül
lötlen asszony
borúból vissza
zolni, mint eg
nak dolgozni,
ha e psycholog
az egyszerű e
stb.-ben. Van e
hogy a vissza
harctéren fog
lesz kedvük
talán éhezni s
nem is lesz r
strapa után pi
idegzetüket, or
önhibáján kívü
tetet, sok ad
kölcsonnel; ig
szíoban nőttek
kell, hogy sze
költösn minél

Kell, hogy
rékosságra s s
hadikölcsönt,
más irányban
honpolgárokna
majd fizetnie,
nek utódaink
veset költünk.
is, ezt kell di
iktatásával s
slendriános le
gazdaságilag,
ügy azokkal a
kivesszük a m
sok gyarost k
melésünket en
szeres lehet, a
termelés határ
csak vállalkoz
lában kell hoz
kell sokkal m
nunk, még a ne
Kecskeméten
iskola, Sárosn
Richárd, a hír
nek lenni anny
tenni» — nem
francia «enrich
vezet bennünke
leszünk, ha jó
az értelmes mu
ismerős korcs
sajnos, már 5 ó
milyen szorgalm
amint nyitja, ka
Pláne az iskolás
első fokot, Kan
a jót magamag
egyszerre erre
bizonyára örül,
is az első lépés

MAGYAR KISDEDNEVELÉS ÉS NÉPOKTATÁS

SZERKESZTIK:
REMENYIK LAJOS ÉS
WICK GYULA.

A lap szellemi részére
vonatkozó közlemények
Flórián-utca 4. szám alá
küldendők.

KIADÓHIVATAL:
KÖSCH ÁRPÁD könyv-
nyomtató-intézete.

Előfizetési pénzek — isko-
lák és tanítók részére az
Eperjesi Lapokkal együtt
egész évre 7 korona — ide
küldendők.

**A SÁROSVÁRMEGYEI NÉPOKTATÁSI
INTÉZETEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.**

.... Az Eperjesi Lapok kéthetenként megjelenő melléklete. ....

Széljegyzet a majdani iskolához.

Mikor Budapestet az első «Őszi est»-et megtartották, Wekerle Sándor, hazánk volt miniszterelnöke, kitűnő előadásában a jövő két nagy követelményéről beszélt: az igények leszállításáról s a munka fokozásáról. Egyszerűen élni, sőt nélkülözni kell tanulunk a háborútól, amivel korántsem az igénytelenség hordójában meghúzódo diogenesi filozófiát érti, mert Diogenes nem volt a munka embere, életmódja a társadalom romlására vezetne. Nem a fukarságot ajánlja, hanem a helytelen fényűzést ostromozza, melynek hátterében nincs megfelelő műveltség s anyagi tehetség.

Véletlenül most olvastam Nagy Endre: «Szep-lőtlen asszony» c. művét; a 138. lapon a háborúból visszatérőkről beszél: «úgy fognak tékozolni, mint egy világsavargó bohém s úgy fognak dolgozni, mint egy napszámos». Ha ez igaz, ha e pszichológiai profécia beválik, hiába várjuk az egyszerű életmódot étel-, ital-, ruházkodás-stb.-ben. Van e e jóslatnak alapja? Nem sejtetheti, hogy a visszatérők fáradtak lesznek, a mult a harctéren foglalkoztatja őket túlságosan, nem lesz kedvük napszámos szorgalmával dolgozni, talán éhezni sem fognak akarni, tékozolni sem, nem is lesz miből, hanem a sok emberfeletti strapa után pihenni fognak akarni, rendbehozni idegzetüket, otthon családiában pihenni. Az állam önhibáján kívül, mert a háborúra rákényszerített, sok adósságot csinált a nemzetől felvett kölcsönnel; igényei lakói iránt mértani progresszióban nőttek, minden jótét lélek, mint jó magyar, kell, hogy szerezen minél többet munkájával, költsön minél kevesebbet és segítsen az államnak.

Kell, hogy az iskola majd elsősorban takarékoságra s szorgalomra tanítson. Mind az öt hadikölcsönt, mind a milliárdnyi károkat, miket más irányban is szenvedtünk, nekünk mostani honpolgároknak s a jövő generációinak kell majd fizetnie, mire csak akkor leszünk s lesznek utódaink képesek, ha sokat szerzünk s keveset költünk. Örömet nyújthat a szellemi élvezet is, ezt kell divatba hozni s a szellem trónbiktatásával megszűnhetik a régi more patrio, slendriános kereset is. hogy mást is tudunk gazdaságilag, mint boltot bolt mellett nyitni; úgy azokkal az árúkkal a világereskedelemből kivesszük a magunk részét, a sok jogász helyett sok gyárost kapunk. Újon útszélén halljuk: termelésünket emelnünk kell, a föld hozadéka kétszeres lehet, a német rosszabb föld hozza is, a termelés határtalan lehetőségei vannak előttünk, csak vállalkozási szellem s szellemi tudás általában kell hozzá, földművelési s ipariskoláinkat kell sokkal magasabbra emelnünk s szaporítanunk, még a női nem számára is. Miért van csak Kecskeméten e nem számára állami gazdasági iskola, Sárosmegyének miért nincs? Wagner Richárd, a híres zeneművész mondja: «németnek lenni annyit tesz, egy dolgot magamagáért tenni» — nem bánom, ha most ez egyszer a francia «enrichissez-vous», gazdagodjatok meg, vezet bennünket; mindenestre szorgalmasabbak leszünk, ha jól jövedelmez a munka, egyelőre az értelmes munkát mint tényt akarjuk. Volt egy ismerős korcsmárosom, eldicsekedett, hogy ő, sajnos, már 5 órákor kénytelen korcsmát nyitni, milyen szorgalmas! Kinevettem, de — mondom, amint nyitja, kap sok pénzt, érdemes, hogy tegye. Pláne az iskolás-gyermektől nem kívánhatom, mint első fokot, Kant, kategórikus imperativusát: tedd a jót magamagáért, a német gyermek se ugrál egyszerre erre a magaslatra; a német tanító is bizonyára örül, ha ezt az erkölcsi stációt ha nem is az első lépésre, csak a második lépéssel éri el.

Egypár évtizeddel ezelőtt nagyban divatoztak nálunk is az iskolai takarékpénztárak, most nem igen hallani róla; nem tudom, tanítótársaim mit tapasztaltak ez irányban, szeretném, ha e lap hasábjain bármily röviden elmondanák tapasztalataikat.

(Folyt. köv.) *Freund Bernát.*

Gyászbeszéd.

Tartotta: az eperjesi orth. izr. iskola nov. 30-ikán megtartott gyásznapélyén *Habermann József* isk. igazgató.

Egy szó nyilat végig a hazán: Meghalt. Ez az egyetlen szó sok millió embert borított gyászba, mélységes nagy gyászba.

Megszűnt a legnemesebb szív dobogni. I. Ferenc József, a felséges magyar király és osztrák császár, kire teljesen ráillett Bölcs Salamon áldása: «Isten és ember előtt egyaránt kedves», ez a hatalmas Úr örökre itthagyt minket!

Elhúnytával végtelen nagy fájdalmat okozott millióknak, kiket egész életén át atyailag szeretett és boldogított.

Mátyás király óta nemesebb, jobb, igazságosabb és békeszeretőbb ember nem ült a magyar trónon.

Összes emberi és uralkodói erényeinek legfénylőbb gyöngye volt igaz és őszinte vallásossága, és azért alatta született meg a keresztény vallások egymásközi békéje és polgári egyenlő jogot ad nekünk zsidóknak is.

Császár és király létere gyöngéd szeretettel és tisztelettel viseltetett fenséges szülei iránt, és azért a felséges Úristen hosszú élettel, agg korral áldotta meg őt.

De azért a szenvedést sem kerülhette el! «Mert akit az Úr szeret, azt atyailag meg is fenyíti!» Sokat, kimondhatatlan sokat szenvedett! Megrendítő módon vesztette el öccsét, a mexikói császárt; kegyetlen módon ragadta el a kérlelhetetlen halál atyai büszkeségét, koronájának várományosát, országainak örökösét, egyetlen fiát: Rudolf trónörökösét. Gyilkos tör járta át felséges hitvesének, Magyarország Nagyszonyának, Erzsébet királynénak nemes, jó szívet és Ó jámbor megadással viselte ezen kimondhatatlan nagy csapásokat. Szennvedett tehát sokat, nagyon sokat és azért szeretett segíteni azokon akik szenvedtek. Megnyugodott Isten akaratában; férfiasan viselte el tenger bánatát és a kötelesség teljesítésében a szüntelen munkában keresett és talált is vigaszt. Holta napjáig a pirkadó hajnal iróasztalánál találta sőt 1—2 órával halála előtt orvosának meghagyta, hogy szokása szerint hajnali ¼ 4 órakor óhajt felkelni. Oh jaj! Ez már csak jámbor óhaj maradt!

Ez az emberfeletti kötelességteljesítés, ez a szakadatlan királyi munkálkodás, önfeláldozó tevékenység világraszóló eredményre vezetett. Édes hazánkban koronázása után és azóta a megújuló kora keletkezett, a tudomány, művészet, ipar, kereskedelem és a közlekedés sohasem remélt módon fellendült. A békeszerető király alatt a jólét minden téren szemlátomást gyarapodott és üdvös törvények boldogították alattvalóit valláskülönbőség nélkül.

A népoktatásról szóló 1868:XXXVIII t.c.-ben elrendeli, hogy minden 6—12-éves gyermek köteles a mindennapi iskolába járni. Se szere, se száma azon iskoláknak, tanintézeteknek, melyeket a király jószívűsége hozott létre. A zsidó iskolák fenntartására pedig nagylelkűen elengedte a Haynau által, a szabadságharcban résztvevő magyar zsidóakra kirótt egy millió forintnál nagyobb hadisarcot. Ez képezi a mai napig is fennálló izr. iskolai alapot.

Ő volt az, kinek jóvoltából a magyar zsidó-

ság, a többi honpolgárokhoz hasonlóan, a maga jogaihoz jutott; több alkalommal királyi elismeréssel nyilatkozott zsidó vallású alattvalóiról, mint pl. legutolsó alkalommal eléje járult zsidó küldöttségnek kijelentette: «Nagyrabecsülöm a zsidókban a családiasságot és a jötevésben való örömléte».

Uralkodása alatt tiszteletet, becsülést szerzett a magyar népnek. Az ő fennkölt alakját hódolattal vették körül Európának uralkodói; az egész világ a béke fejedelmét és őret tisztelte benne, és fájó érzéssel, nagy lelki tusával engedett a kényszerítő körülményeknek és a királygyilkos Szerbiának, öreg napjaira, háborút üzent, mely azóta a népek történetében páratlan rémes és véres világháborúvá fajult, mely megszámlálhatatlan áldozatokat követelt és követel mindnyájunktól. Ezt a béke apostola nem tudta már tovább túlélni és itthagyt minket egy jobb jövő reményében, az örök béke honába költözött.

Lehullott fejünk ékessége! Európának legöregebb, legalkotmányosabb, legigazságosabb uralkodója megjelenik az Úr színe előtt, hogy haló porában is áldást szerezzen elárvult népeinek, hogy Európa békéjét helyreállítsa a királyok királya, hogy megvalósuljon rajta és általa az Írás szava: «Áldott voltál jöttödben és áldott vagy elmúlásodban», áldott, áldott, örökké áldott!

Irodalom.

Karácsonyi ajándék. «Hősök virágai» már második kiadásban ismét, valamint «A kis adakozók» című könnyű és hatásos óvodai kis művek kaphatók Wenczel Eteika áll. óvónőnél, Szapáryliget, Arad m. Áruk 1 kor. darabonként, 10 fillér postaköltség ellenében bementve. Összes jövedelem a hadi jótékony célra fordítatik.

«**Karácsonyfa-ünnepély**» című segéd-könyvecske 2 kor. 50 fillér beküldése mellett kapható a szerzőnél. Völgyi Lajos nyug. kisdéd-óvónál Szabadkán. Ez már a második bővített kiadás, amelyben a szavalnivalók 24 verssel, a hangjegyes dallamok pedig 24 számmal bővítettek. Az első kiadásban csak 31 dal volt, a második kiadásban 59 a dalok száma. Tartalmaz a könyvecske ezeken kívül pástorjátékokat, karácsonyi társalgást, sokféle a karácsonyfa-ünnepélyre vonatkozó utasítást és tanácsot. A könyv tetemes bővítése okozza, hogy 2 korona helyett az újabb kiadás ára 2 korona 50 fillér, amelybe már a posta díja is bele van számítva. Cím: Völgyi Lajos nyug. kisdédóvó, Szabadka, 4. kör, 55. szám.

Vetítőképes előadás I. Ferenc József életéről. I. Ferenc József királyunk átlépett az életből a világtörténelembe. Úgy akarta a Gondviselés, hogy példa nélkül való hosszú időn át ülje meg ősei trónját s nevéhez fűződjék a jogara alá tartozott népek életfejlődésének legjelentősebb korszaka. Illő, hogy most, amidőn vállalán a pátriárkák tisztos korával örök nyugovóra tért, hálás népei emlékkükbe idézzék egyéniségének emberi és állami erényeit, számbavegyék a maguk igaz értéke szerint törekvéseit és cselekedeteit. Az «Uránia» Szemléltető Taneszközök Gyára Részvénytársaság, mely mindenkoron ambíciójának tekintette, hogy a nemzet életébe kapcsolódó történelmi aktualitásokat írásban és képből a közönség rendelkezésére bocsássa, mulasztást követne el, ha I. Ferenc József küzdelmekkel teljes, eseményekben gazdag élet-történetét magasabb szempontok látószögéből elbírálva, az ismeretterjesztés piacára nem hozná! Felhívja tehát a figyelmet «I. Ferenc József élete» című, 110 vetített képpel illusztrált felolva

sására, melynek képanyagát még a boldogult Fel-séges úr legkegyelmesebb engedelmével és hozzá-járulásával kifejezetten a felolvasás céljaira az utóbbi évben gyűjtötte össze a királyi család udvari könyvtárában és titkos levéltárában, meg-írására pedig kitűnő publicistáinkat, Balogh Pált nyerte meg. Ezen felolvasás kiválóan alkalmas volna arra is, hogy beléptidj mellett a nagy-közönségnek és a tanulóifjúságnak bemutatva, alapot teremtsen egy helyi emlékmű létesítésé-hez, mely I. Ferenc József nagy, nemes és hal-hatatlan történelmi alakját fogja megörökíteni, vagy más, talán háborús jótékony célt is szolgálhatna az ekkép befolyandó, bizonyára jelen-tékenyebb összeg. A 110 drb. vetíthető képből álló gyűjtemény, az említett felolvasási szöveg-gel, ára megvételre 160 kor., kölcsöndíja egyszeri felolvasásra portó- és csomagolással 32 korona. A megrendelések az «Uránia» Szemléltető Tan-eszközök Gyára Részvénytársaságnál, Budapest, IV., Semmelweis-utca 2. eszközölhetők.

Körlevelek.

4045—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népok-tatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

Hős katonáink hosszú hónapok óta végtelen sok nélkülözés és nehézség árán, rendületlen bátorsággal és a siker iránti feltétlen bizalommal küzdenek szeretett hazánkért, királyunkért és mindannyiunk jövő boldogságáért.

Nekünk is méltóknak kell lennünk hőseink vérrel megpecsételt emberfeletti küzdelmeire, lássák és érezzék ők tett-inkből, hogy mi is megtesszük kötelességünket, elsősorban pedig azért, hogy a háborúban elesett, megsebesült, vagy a hadi fáradalmak következtében elhunyt vitéz katonáink *hátramaradt özvegyeinek és árváinak*, valamint a hadban rokkanttá vált katonáink sorsáról gondoskodjunk.

A Hadsegélyző Hivatal házipersely-akciója módot kíván nyújtani arra, hogy mindenki eleget tehesen a hazafias kötelességének.

Bárki életrendjét nézve, mindenütt akadnak a nemes célok oltárán feláldozható fillérek, melyeknek rendelkezési helyükre való eljuttatása nehézkes: az ily fillérek — a nemes cél által indított takarékosággal párosultan — a sürgős és égetően szükséges segítség valóságos forrását nyithatják meg a hadsegélyezés céljaira.

A hadijótekonyságnak az említett irányban való gyakorolhatása és terjesztése érdekében mintegy kötelességszerűleg rá kell irányítanom a Cim figyelmét a Hadsegélyző Hivatal részéről kiadásra került házi perselyekre, mely perselyt lakáson tartva, kiki bedobhatja abba nélkülözhető fillereit, s ennek beteltével a persely a Hadsegélyző Hivatalhoz visszajuttatandó, mely helyett nevezett hivatal díjmentesen új perselyt küld.

A perselyek a m. kir. honvédelmi minisztérium Hadsegélyző Hivatalának perselyosztályánál, Budapest, Képviselőház, darabonként 40 fillérért rendelhetők meg.

Midőn a Hadsegélyző Hivatalnak az elesett hősök özvegyei és árvái, valamint a háborúban rokkanttá lett katonáink segélyezését célzó családgyűjtőpersely-akcióját Cim szives figyelmébe ajánlom, egyben arra kérem, legyen a Hadsegélyző Hivatalnak a most ismertett nemes irányban is támogatására, igyekezzék ezen perselyek terjesztését a község lakossága körében a kellő tájékoztatásokkal és közbenjárásával elősegíteni, mely hazafiai tevékenységéről és az elért eredményről esetről-esetre részletes jelentést kérek.

Eperjes, 1916. dec. 2.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

4072—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes népok-tatási intézetek igazgatóihoz és tanerőikhez.

Nógrádvármegye kir. tanfelügyelője f. évi nov. 28-ikán 4821. sz. alatt hozzám a következő átiratot intézte:

„Nyúljunk le a földre s szedjük föl az eldobált kincseket. Surányi Langer Károly nógrádberczeli gyógyszerész úr ajánlatot adott be hozzám, hogy *gyűjtőink* az iskolákban használt vagy át nem lyukasztott *parafadugókat* (pezsgő-dugókat is) kilogrammonként 3 koronát ad a dugókért s a beérkezett összegeket a Balassagyarmati Népbank rt.-hoz küldi be, az elesett tanítók özvegyeinek és árváinak javára indított gyűjtéshez leendő csatolás végett.

Nógrádvármegyének van 6—11-éves tankötelese 30,455, 12—14-éves tankötelese 14,788; összesen 45,243. Ha 40 ezret számítok s minden növendék 10 dugót hoz otthonról, ami valóban csekélység, 400,000 dugó gyűlik össze. Miután 600 dugó tesz ki egy kilogrammot, Nógrádban 666 kilogramm dugót lehet összegyűjteni. Ha csak 600 kg. dugót gyűjtenek, 1800 koronával szaporodik az elesett tanítók árváinak és özvegyeinek az alapja.

Ha pedig 63 vármegyére számítjuk ki a gyűjtést, úgy csupán 3 millió tankötelest számítva s mindegyik csupán 10 dugót hordva, a gyűjtéshez 150,000 koronával gyarapodnék alapunk.

Íme, a semmiből szinte százszázakat hozhatunk össze a kegyeletes és nemes célra!

Egyedül a postaköltség terhelné még a gyűjtést, de ezt 1—1 fillér adakozással maguk a tanulók összeszedhetik.

Az eszmét a legmelegebben ajánlom igen tisztelt Kartárs úr figyelmébe, s felkérem igen tisztelt Kartárs urat, hogy a gyűjtést mielőbb megindítsa és a gyűjtött dugókat Surányi Langer Károly gyógyszerész úr címére Nógrádberczelre elküldetni sziveskedjék.

A gyűjtés lezárása után két megyebeli tanító urat fogok megbízni azzal, hogy a gyógyszerész úr könyvét átvizsgálják, ezt a Balassagyarmati Népbank rt. könyveivel összehasonlítsák. Ezután a begyűlt összeget illetékes helyre juttatom, s a NÉPTANÍTÓK LAPJÁBAN nyugtatom a kiküldött tanítók urak nyilatkozatával egyetemben.

Sziveskedjék elrendelni, hogy az elküldött dugók súlyáról pontos jelentést terjesszenek be igen tisztelt Kartárs úrhoz, s az erről összeállított kimutatást sziveskedjék nekem megküldeni 1917. évi február hó 1-jéig, hogy a kellő ellenőrzést gyakorolhassam a gyűjtés fölött.

Tisztelettel értesítem igen tisztelt Kartárs urat, hogy én Nógrádvármegye minden jellegű polgári, elemi és iparostanonc iskolájában megindítottam, s a gyűjtés szép eredménnyel kecsegtet.

Miről Címet tudomás és hasonló gyűjtés eszközzése végett azzal értesítem, hogy a gyűjtött parafadugó-mennyiségről és ennek megfelelő továbbításáról hivatalom esetről-esetre értesítendő.

Eperjes, 1916. dec. 4.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

4115—1916. sz. Sárosvármegye kir. tanfelügyelőjétől.

Sárosvármegye területén működő összes állami és egyesületi kisdédóvodák felügyelő-bizottságaihoz.

A m. kir. vall- és közokt.-ü. miniszter úr f. évi nov. 25-ikén 147,024. sz. alatt hozzám a következő rendeletet intézte:

„Szem előtt tartva az 1914. évi dec. 12-ikén 163,366. sz. alatt kelt körrendeletben foglalt azon elvet, hogy a *kisdédóvóintézetek* a háború tartama alatt állandóan működésben maradjanak, s a gondozásra és felügyeletre szoruló kisdédóknak megszaktatás nélkül rendelkezésre álljanak, de méltányolva másrészt a kisdédóvónók által kifejezésre juttatott azon kérelmet, hogy a háború által előidézett rendkívüli közállapotok miatt már két év óta elmaradt rendszeres egyhavi szünidő helyett részükre rendkívüli szünet vagy szabadság engedélyeztessék, az 1917. évi január és február havában *6-heti szünetet* engedélyeznek mindazokban az állami és községi óvodákban, ahol ezt a helyi viszonyok lehetővé teszik. Ahol azonban a helyi viszonyok kívánatossá vagy szükségessé teszik, hogy a kisdédóvóintézetek állandóan működésben maradjanak, ott az óvónóknak ugyancsak 1917. évi január, esetleg február havában havi szabadságidő engedélyezhető az alábbi módok mellett:

1. Oly helyeken, ahol két vagy több óvónó működik, azok felváltva 4—4 heti szabadságban részesülhetnek s a szabadságon lévő óvónót az állomáshelyükön maradók helyettesíteni kötelesek; ugyancsak 4-heti szabadságra bocsáthatók azon állami óvónók is, akik más, a háborús állapot miatt netán főlegességé vált állami óvónó által helyettesíthetők.

2. Oly helyeken, ahol csak egy óvónó működik, óvónóknak kétheti szabadság engedélyezhető, oly kikötéssel azonban, hogy az óvoda a dajka vezetése mellett, ha a felügyelő-bizottság azt arra képesnek és alkalmasnak találja, tovább működjék, és hogy ezen idő alatt a felügyelő-bizottság egy tagja vagy a tanító (tanítónő) az óvodát naponként meglátogatni tartozik.

A szünidőt, illetve a szabadságot e körrendelet alapján a helyi viszonyok, valamint az

óvodai körzetek figyelembevételével, községi (városi) óvodáknál pedig az illetékes autonóm hatóság hozzájárulásával a tanfelügyelő úr engedélyezi.

Miről Címet tudomás és megfelelő további eljárás, illetőleg az óvónó kérelme alapján részére a szabadságidő engedélyezése és a helyettesítés mikénti ellátására nézve javaslatának és előterjesztésének megtétele céljából értesítem.

Eperjes, 1916. dec. 9-ikén.

Szabó Elemér s. k.,
kir. tanfelügyelő.

Hírek.

Előfizetési díjak kiegyenlítése iránt.

Rövidesen befejezést ér el ezen év, mely körülmény emlékeztetünkbe juttatja a lapért járó hátalékos előfizetési díjak, valamint az újév beköszöntével az esedékes évi előfizetési díj kiegyenlítésének szükségét. Midőn ezt az illetékes iskolák igazgatóságainak és tanerőinek figyelmébe ajánljuk, egyben jelezzük, hogy az előfizetési pénzek a kiadóhivatal vagyis Kósch Árpád könyvnyomda címére Eperjesre küldendők.

Hadban kitüntetett tanító. *Bisub* József tótselymesi r. kath. el. isk. tanító a mozgósítás elején, mint póttartalékos vonult be az eperjesi 32 ik vadászszázalóhoz. Mindeddig 23 hónapot töltött a lövészárkokban s ezen idő alatt résztvett a zászlóalj összes harcaiban. Vitézsége elismerésül zászlóssá léptetett elő, azonkívül kétszer a kis ezüst, legutóbb pedig a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Hadikölcsön-jegyzés. *Szabó* Elemér, vármegyénk kir. tanfelügyelője ezúttal is hadikölcsönre 1000 kor. t jegyzett.

Nemeslelkű adomány. A bártfai áll. polg. leányiskola igazgatónője f. é. november 23-ikán jelentette a kir. tanfelügyelőnek, hogy a vezetése alatt álló bártfai áll. polg. iskola részére szegény tanulók segélyezésére alapítványként 45 kor. összeget kapott postán Evitzky Gyula feladótól. Feladó lakása az utalványon megjelölve nem volt, az adakozó kitérő felvilágosítást senkitől sem sikerült kapni, így a köszönő iratot közelebbi cím nélkül Kassára címezte, miután az összeg ott adatott fel. E levél, miután címzett Kassán ismeretlen, az igazgatónőhöz visszaérkezett. Minthogy a nemeslelkű adomány küldője ki nem puhatolható, fogadja ezúton az intézet vezetősége, valamint a vármegye kir. tanfelügyelője részéről a legmelegebb köszönetet.

Kartársaink különös figyelmébe. Jelentős hazafias kötelesség hárult mindannyiunkra a most kibocsátott V-ik hadikölcsön jegyzésének sikere érdekében a közreműködés kifejtésére nézve. A jegyzési határidő tudvalevőleg dec. 22-ikén jár le. Azok a fontos nemzeti érdekek, melyek a hadikölcsön jegyzésének eredményességéhez fűződnek és azon előnyök, amelyek a pénznek illetően való befektetésével járnak, erkölcsi kötelességünknek teszik, hogy nevelői tevékenységünket ezirányban is kifejtsük és legyünk a hazának ily módon is szolgálatára. Mutassuk meg, hogy lelkesedéssel részt vettünk ily módon is a munkában és nem akadt közöttünk egy sem, aki elmulasztotta volna ezen kötelességét. A hadikölcsönjegyzés, miként lapunk mult számában ismertettük, többféle módon előnyösen történhetik, úgy hogy a csekélyebb jövedelemmel bíróknak, sőt a tanulók számára is megadatott a lehetőség a jegyzésre. Itt az idő és alkalom tehát, hogy példaadásunkkal is előjárva fejtsük ki tevékenységünket sikeresen és ne legyen tanító és tanítónő kartársaink között egy sem, aki kisebb-nagyobb eredménnyel ne számolna be kir. tanfelügyelőségi hivatalunknak az elért eredményről, annál is inkább, mivel a kiadott tanfelügyelői körlevél értelmében a vall- és közokt.-ü. miniszterünknek kívánosága szerint a jegyzési idő alatt hetenként s annak lejártával vagyis dec. 22-ikén nyomban részletes jelentést teendő a kir. tanfelügyelőségnél saját jegyzésünkről, az ifjúság jegyzéséről, valamint az iskola hatása alatt a társadalom jegyzéséről, mely adatokat a tanfelügyelőség kimutatás alakjában a miniszter úr tudomására juttatja. Egy másik jelentős szerep jut nekünk osztályrészül a szétküldött felhívások alapján a katonák karácsonyára való adományok gyűjtése körül, mely gyűjtés eredménye a gyűjtő-ívnek, valamint a gyűjtött pénznek továbbításával nyomban, vagyis dec. 20-ikán bejelentendő a vm. kir. tanfelügyelőségnek.

A Vakok

ügyelőbizotts

tartotta a vármegyei gyűlést. A gyűlés udv. tan., vm.

ny. gimn. tanár főjegyző, Magyarriássy Béla árvasz

véd, Szabó Elemér

Béla prael-plébán

dött gondnok, János ellenőr, n

József elnök meg

kir. felsége I. F

királyunk emléke

dicsőségesen ura

a gyűlés jegyző

után Kleitsch Ján

sét az intézet gaz

ügyeiről és bemu

merlegszámát, k

küldött tesz indít

ság alakítsa meg

intézet összes gaz

tézni. Indítványoz

céljából a felügye

mányt a megfele

tárgyában.

A Katona

-Szuchovszky Gyula

volt buzgó titkár

szives küldeni, mi

«háborús istentisz

dőn az adománye

tet mondunk, egy

gűnkét is: ne fel

nep alkalmával se

hogy közönségünk

telenül igénybe va

nünk, hogy a Kat

rácsonyt fog szerez

el nem fogy»... I

köszönettel fogadur

közvetít a kiadóhiv

otthon vezetősége

letében, II. emelet

helyiségében napo

Szappan hiát

Renofin kézmosósz

Gyermekjóté

írt meghívó akad

lyesen meghívjuk az

úr Alsó-körút 22.

rendező kis elő

rendezés. Belépő

köszönettel fogadur

együtt a katonák ka

1. Prológ; előadja

Károly: «A Turi-fi

sánszky Marcsa. 3.

esemény», trialóg; el

Magda, *Mosánszky*

éneklik *Balpataky* E

Ferenc: «Szilveszter

pataky Magda. 6.

iskolásleányok életé

mélyek: A mama:

leánya: Tauth Bő

Sztehlo Biri; Sarolta:

Oszvald Klári; Ida:

adás f. hó 9-ikén, s

volt megtartva, s igaz

véve «fényesen» sik

céljukat. A megjele

szórakoztatták s 148

az eperjesi Vöröskere

Az összeget Bujanov

nyugtazza.

Gyűjtés a kato

Szakmáry Géza bárt

50 fillért gyűjtött

kórház karácsonyfá

A Vakok Eperjesi Intézetének felügyelőbizottsága dec. 8-án d. e. 11 órakor tartotta a vármegyeháza kistermében beszámológyűlését. A gyűlésen jelen voltak Tahy József udv. tan., vm. alispán, elnök, Ágoston Károly ny. gimn. tanár, dr. Desseffy István vm. tb. főjegyző, Magyar József h.-polgármester, Máriássy Béla árvasz. elnök, dr. Propper József ügyvéd, Szabó Elemér kir. tanfelügyelő, Zaborovszky Béla prael. plébános, Vitár Rezső főegyl. kiküldött gondnok, Kleitsch János int. igazg., Szép János ellenőr, mint jegyzőkönyvvezető. Tahy József elnök meghatározott szavakkal hódol ő cs. és kir. felsége I. Ferenc József elhunyt apostoli királyunk emlékének és indítványozza, hogy dicsőségesen uralkodott királyunk emlékének a gyűlés jegyzőkönyvével örökítse meg. Ezután Kleitsch János igazgató teszi meg jelentését az intézet gazdasági, oktatási és gyámoltási ügyeiről és bemutatja az intézet eredmény- és mérlegszámait. Végül Vitár Rezső közp. kiküldött tesz indítványt, hogy a felügyelőbizottság alakítsa meg gazdasági bizottságát, mely az intézet összes gazdasági ügyeit lesz hivatva intézni. Indítványozza, hogy az intézet kibővítése céljából a felügyelőbizottság keresse meg a kormányt a megfelelő építkezések lehetővé tétele tárgyában.

A Katona-otthon karácsonyfájára Szuchovszky Gyula jelenlegi h.-lelkész, az Otthon volt buzgó titkára Gyórnól 20 koronát volt szíves küldeni, mint az ottani evangélikus hívek «háborús istentiszteletének offertoriumát». Amidőn az adományért ezúton is hálás köszönetet mondunk, egyúttal kérjük a mi közönségünket is: ne feledkezék meg a közelgő ünnep alkalmával se a Katona-otthonról! Tudjuk, hogy közönségünk áldozatkészsége szinte végtelenül igénybe van véve, de azért jól esik hinned, hogy a Katona-otthonnak is boldog karácsonyt fog szerezni az a szeretet, mely «soha el nem fogy»... Mindennemű adományt hálás köszönettel fogadunk. Pénzadományokat szívesen közvetít a kiadóhivatal is, de átvész a Katona-otthon vezetősége is a Kollégium központi épületében, II. emeleten jobbra, a Katona-otthon helyiségében naponta d. u. 6-8 óra között.

Szappan hiányában nélkülözhetetlen a *Renofin* kézmosó-zer Kapható *Luchs-vasútszertben*.

Gyermekjótékonyság. Az alábbi, gépen írt meghívó akadt kezünkbe: „Meghívó. Szívesen meghívjuk az általunk dr. Szehtlo János úr Alsó-körút 22. szám alatt lévő lakásán rendezendő kis előadásra. Hat barátnő, mint rendezőség. Belépődíj 1 korona. Felülfizetéseket köszönettel fogadunk s azt a befolyt összeggel együtt a katonák karácsonyára fordítjuk. Műsor: 1. Prolog; előadja *Oszwald Klári*. 2. Szász Károly: «A Turi-fű története»; szavalja *Mosánszky Marcsa*. 3. Pósa Lajosné: «A nagy esemény», trialóg; előadják *Tauth Böske, Szehtlo Magda, Mosánszky Marcsa*. 4. Magyar dalok; éneklék *Balpataky Eszter* és *Magda*. 5. Ráskai Ferenc: «Szilveszter-éj», monológ; előadja *Balpataky Magda*. 6. «A Góthok», életkép az iskolásleányok életéből. Írta *Móra István*. Személyek: A mama: *Szehtlo Magda*; Margit, a leánya: *Tauth Böske*; Örzse, cselédleány: *Szehtlo Biri*; Sarolta: *Mosánszky Marcsa*; Mária: *Oszwald Klári*; Ida: *Balpataky Magda*.” Az előadás f. hó 9-ikén, szombaton d. u. 5 órakor volt megtartva, s igazán nem sablonos értelemben véve «fényesen» sikerült. A szereplők elérték céljukat. A megjelent közönséget kellemesen szórakoztatták s 148 korona 81 fillért szereztek az eperjesi Vöröskereszt-kórház karácsonyfájára. Az összeget Bujanovics Gyula főispánja ezúton nyugtázza.

Gyűjtés a katonák karácsonyfájára. *Szakmáry Géza* bártfai főszolgabíró 63 korona 50 fillért gyűjtött az eperjesi Vöröskereszt-kórház karácsonyfájára.

Harctéren lévő katonák karácsonyára *Sárosvármegye főispánjának* gyűjtőívée a következő adományok gyűltek be:

	kor.		kor.
Bujanovics Gyula	50	Engl Márk	20
Ardó Alfréd	50	Ágoston Károly	20
Ilkovic Mór	50	Roskoványi Miklós	20
Schwarz Árpád	20	dr. Turkinák A.	20
Ujházy Iván	50	Sárosvárm. Takarékpénztár	50
Semsey Ottó	40	Mussoni Antal	15
Pechy Elek	50	Fuchs László	2
N. N.	20	dr. Propper József	20
br. Ghillány László	50	Sz. L.	2
Bleuer József	50	Ep. Bankegylet	100
dr. Rosenberg Teofil	10	Szántó Zsigmond	20
dr. Maibaum Artur	20	Sitányi Lajos	20
Hedry Géza	50	Földes Zoltán	10
Hedry Lajos	20	Schönwiesner J.	10
Kirchmayer Vilmos	20	György Samu	50
N. N.	2	Fried Simon	10
Tokár Emil	10	dr. Schmidt Gy.	20
Vasskó József	10	dr. Szehtlo János	10
Desseffy Miklós	10	Vogel Béla	10
Gellért Manóné	5	Eperjesi Takarékpénztár	100
Ilkovic Adolf	20	Sárosvárm. Mezőgazd Szesztermelők Szeszfinomító és Szeszért Szöv.	100
Klein Kornél	10	Bárkány Leo	5
Meliorisz Kálmán	30		
dr. Kelemen Béla	10		
Glück Mór	20		
Ungár Fülöp	10		
Gerő Mihály	20		
Glasner Mór	20		
Moskovics Gyula	20		

Összesen: K 1381

Az adakozók nemeslelkű adományaikért fogadják ezúttal is hálás köszönetemet. Eperjes, 1916. dec. 11.

Bujanovics Gyula s. k.,
főispán.

Gr. Csekonic Endre a következő köszönetet intézte Bujanovics Gyula főispánhoz a gyűjtésért: „Méltóságos Főispán úr! A Magyar Szent Korona Országai Vöröskereszt-egylete «Karácsony a harctéren» mozgalmanak felkarolásáért és a f. hó 11-ikén 4342—1916. szám alatt felterjesztett gyűjtőív tanúsága szerint oly eredményes gyűjtés foganatosításáért forró köszönetet mondok Méltóságodnak és Méltóságod útján mindazoknak, akik áldozatkészségükkel a gyűjtés sikerét előmozdították. Budapest, 1916. dec. 14. Gróf *Csekonic Endre*, kir. biztos.”

A sárosvármegyei hadiárvánknak Cseh András Delnekakasfalváról, Ivaneczki-Zselyezsnyik Katalin elleni ügyéből kifolyólag 30 koronát adományozott.

FIGYELMEZTETEM,

hogy

NÉVJEGYEIT

□ igen csinos kivitelben □

KÖSCH ÁRPÁD

: könyvnyomdai műintézete :
papir- és írószerraktárában
rendelheti meg.

Beszakadt mennyezet. Kossuth Lajos-u. 33/b. számú házban az egyik szobahelyiség mennyezete dec. 10-ikén beszakadt. Szerencsétlenség nem történt. A ház mennyezetére támaszkodó lépcső szintén leesett. Amíg a lépcső elkészül, az emeleten lakók létrán kénytelenek járni.

Felhívás. A m. kir. honvédelmi miniszter rendelete folytán városunk rendőrkapitánya felhívja az eperjesi lakosokat, hogy azok, akik a rézüstök beszoállítására december 31-ikéig engedélyt kaptak, a rézüstök f. évi december 29-ikén reggeli 8 órától déli 12 óráig okvetlenül a városházára behozatni sziveskedjenek. Egyúttal felhívja a város közönségét arra is, hogy mindazok, akik fémtárgyakat eddig bármilyen okokból még be nem szolgáltatottak, saját jól felfogott érdekükben, büntetés kikerülése végett azokat f. évi december 30-ikán reggeli 8 órától déli 12 óráig okvetlenül átadni sziveskedjenek a rendőrkapitányi hivatalban.

Elveszített. Beszilla Ilona, az eperjesi m. kir. állami elemi iskolai tanítónőképző-intézet tanára és köztartásvezetője dec. 9-ikén d. u. fél 4 órakor az állomásra menet kocsiról leejtette kis kézitáskáját, amelyben a vasúti igazolványa és 30 kor. készpénze volt. Kéri a nyomozást megejteni. Greskovics Bertalan pénzügyi számtiszt f. hó 12-ikén egyfedelű ezüstóráját a láncsal együtt elveszítette. Megtalálóját jutalomban részesül a rendőrkapitányságnál. Zigler Izsák tapolyanusfalvai korcsmáros elveszítette Eperjesen vastag aranyóraláncának felét. Berthold Walterné, százados neje egy arany karkötő-órát elveszített.

Talált. Weisz Fritz elemi iskolai tanuló 20 koronát talált.

A közönség köréből.

Egyre sűrűbben halljuk emlegetni, hogy a háborús bajokhoz legközelebb még egy csatlakozik; ugyanis — nem lévén elegendő anyag a villamos áram fejlesztéséhez — rövid időn belül oda jutunk, hogy minden házban megszabott mennyiségű áramot lesz szabad csak fogyasztani. Hát jó. Már oly sok mindent szoktunk meg, hogy ebbe is beletörődünk, ha kell. Csak azt nem értem, hogy ha tényleg így áll a dolog, miért nem rendelik el az illetékes körök már most a villanyfogyasztás csökkentését? Miért nem tiltják be a kirakatok világitását? Ez csak lukszus s rengeteg áramot pazarol. Itt annyira ismerjük a boltokat, hogy sötétben is oda találunk. A kirakatokat meg nézze meg napvilágnál a közönség. Látjuk vasárnaponként, hogy tökéletesen elég világosságot szolgáltatnak a rendezetecai lámpák, legfeljebb a sétáló urak nem tudják olyan alaposan megnézni és megkritizálni a korzózó hölgyeket, s ez még a legkisebb bajok közé tartozik.

Főlöszleg továbbá ily körülmények között a nagy ívlámpák kigyújtása a Fő-utcán. Ha igazán baj van, kezdjük a takarékoskodást idejekorán, nehogy a tél második felében egy láng égetése mellett legyünk kénytelenek gubbasztani otthonunkban.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Az ötödik hadikölcsön-címletek nagysága. A kibocsátásra kerülő és 6%-ot kamatozó járadékkölcsön kötvényei: 50, 100, 1000, 5000 és 10,000 koronás; az 5¹/₂%-os törlesztéses kölcson kötvényei pedig: 2000, 5000, 10,000 és 50,000 koronás címletekben állítatnak ki.

A kölcson felmondása. A m. kir. pénzügyminisztérium a 6%-os járadékkölcsönre vonatkozólag fenntartja magának azt a jogot,

hogy előre közzéteendő három havi előzetes felmondás mellett, ezt a kölcsönt egészben vagy részben, névértékben visszafizethesse, azonban az esetleges felmondás 1921. év november hó 1-jét megelőző időre nem fog eszközöltetni.

Az 5 $\frac{1}{2}$ -es állami törlesztéses kölcsön visszafizetése. Az 5 $\frac{1}{2}$ -es törlesztéses kölcsön az 1922 évtől kezdve húsz, megközelítőleg egyenlő évi részletben fog visszafizettetni. A törlesztés számsoportonként való sorsolás útján történik és a kisorsolt kötvények minden 100 kor. névérték után 105 K-val váltanak be. A sorsolás minden év június havában tartatik meg, a kisorsolt kötvények a sorsolást követő első szelvényesedékeségi napon válnak esedékessé. Az első sorsolás 1922. év június havában fog megtartatni és a kisorsolt kötvények 1922. év okt. 1-jén kerülnek beváltásra. A visszafizetésre esedékessé vált kötvények kamatozása a tőkeesedékesség napjával megszűnik.

Betétek felhasználása. A betéti üzlettel foglalkozó intézeteknél s más ily cégeknél 1914. évi augusztus hó 1-je előtt betétkönyvre elhelyezett, egyébként a moratoriumfeloldó rendelkezésben foglalt korlátozások alá eső betétek a kibocsátásra kerülő kölcsönökre történő befizetések céljaira — önrésztőleg a kikötött felmondási idők épségben tartása mellett — teljes összegükben igénybe vehetők. Kivételt e tekintetben csupán a román betörés által érintett területen székelő pénzintézeteknél elhelyezett betétek alkotnak, amelyek a kölcsönjegyzés céljaira csak bizonyos rendeletileg megszabott korlátok közt vehetők igénybe. Azok, akik a befizetésekre pénzügyi betétjüket kívánják igénybe venni, annál az intézetnél vagy cégnél, illetve annak az intézetnek vagy cégnek közvetítésével tartoznak jegyezni, amelynél a betét el van helyezve.

Különleges kedvezmények az ötödik hadikölcsönnél. A most kibocsátásra kerülő 6%-os járadékkötvények felhasználhatók lesznek az 1916. évi XXIX. t.-c. alapján kivetendő hadi nyereségadó fizetésére. Az az aláíró fél pedig, aki az 5 $\frac{1}{2}$ %-os állami törlesztéses kölcsönből legalább egy millió korona névértékű kötvényt jegyez és a jegyzett kötvényeket az eljárás alkalmával névre szóló kötvényre iratja össze, az ekként összeírt, névre szóló kötvényre nézve, amely 1921. április 1-jéig és azontúl is a visszafizetésig összeírva tartandó, azt a jogot nyeri, hogy az így jegyzett kötvényekben kifejezett követelést az 1921. évben, legkésőbb azonban április 1-jén minden 100 K névérték után 95 K-val leendő visszafizetésre, 1922. évi április 1-jére felmondhatja. Az 1921. év április hó 1-jéig fel nem mondott kötvényeknek közforgalom kötvényekre leendő feloldása iránt hivatalból fognak intézkedni.

Kölcsönnyújtás kedvezményes kamatláb mellett a kibocsátandó kötvényekre a kölcsönjegyzés céljaira. A kibocsátandó kötvényekre az Osztrák-Magyar Bank és a m. kir. Hadikölcsönpenztár a kötvényeknek kézzizálogul lekötése (lombardirozása) mellett a névérték 75%-áig a mindenkor hivatalos váltóleszámítolási kamatlábon, tehát jelenleg 5% os kamattal nyújtanak kölcsönt. Ezek a kedvezmények 1917. évi dec. 31-ikéig maradnak érvényben. Az ötödik hadikölcsönnél egyébként is mindazok a kedvezmények biztosítva vannak, amelyek a negyedik hadikölcsönnél az aláírókat megillették.

Az 5 $\frac{1}{2}$ %-os törlesztéses kölcsönnél legalább egymillió kor. névértéknek névre szóló kötvényre leendő összeírás mellett eszközölhető jegyzése azonban lombardkölcsön felvételével önrésztőleg nem bonyolítható le s az ilyen névre szóló kötvény lombardirozás tárgyát nem képezheti.

Az ötödik hadikölcsön előnyös feltételei, a pénzügyi kedvező helyzete, a háborút a végső

döntés felé érlelő győzelmeink és annak világos felismerése, hogy a létünkért folytatott nagy küzdelem diadalmos befejezésére szükséges kölcsön jegyzésében való minél nagyobb részvétellel magánérdekeink mellett a közérdeket is hathatósan szolgálhatjuk: biztosítékai annak, hogy az ötödik hadikölcsön jegyzésének eredményében előreláthatólag még impozánsabban fog megnyilvánulni az ország lelkes önbizalma és nagy teherbírásáról, sméltelen fényes bizonyosságot tevő közgazdasági ereje, mint az előző hadikölcsönöknél.

Sz. L.

Felelős szerkesztő: Kiadóulajdonosok:
Dvortsák Győző. Koós Ernő és Frigyes.

Független, 28-éves, a házi teendőiben jártas házvezetőnőnek ajánlkozik. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Karácsonyfák
olcsón kaphatók
Fő-u. 14. sz. házban.

Grammophon vagy Euphon
— tiszta hangú — lemezek számának feltüntetésével, megvételre kerestetik.

Árajánlat „grammophon” jeligére e lap kiadóhivatalába (Kösch-cég) kéretik.

DR. PALÓCZ k. egészségügyi tanár :::
v. körhízi specialista orvos
Budapest, IV., Károly-körút 2. sz.

Sok évi óriási speciális praxisa folytán teljes biztonsággal felismeri és gyógyítja úgy férfiaknál, mint nőknél a titkos és nemibetegségeket, valamint az azokból származó összes bajokat. Rendel hétköznapokon d. e. 10-12, d. u. 3-5 óráig. Ha személyesen lehetetlen volna megjelenni, válaszbélyeges levélre szívesen ad **díjtalan** felvilágosítást afelől, hogy otthoni kúrával hogyan szabadulhat meg gyökeresen a bajától.

Ismételadók,
ügynökök, hálólok, vásárolók megszerezhetik a legszébb, selyemmel hímzett **háziáldást**
bármely nyelvű szöveggel passepartout-al 42x52 cm. nagyságban
JELLINEK HUGÓ
hímzőgyárában
Bécs, VII., Lindengasse 55.

A Tungram-lámpa
gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamú.
A minőségért a gyár szavatol.
Kérje mindenütt a „Tungram” védjeggyel ellátott lámpát!
Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság, Újpest 4.
..... Hazai gyártmány. ....

Keresek

egy megbízható,
jó — férfi vagy nő
alkalmazottat,
ki a magyar és német nyelvet bírja.

Cím a kiadóhivatalban.

Tanulót

— felvesz —

Fast Dezső fogtechnikus
Eperjes, Főutca 92.

Szeszfőző

— esetleg alfőző — azonnali belépésre, 3-4 havi időre magas fizetéssel Győr megyébe kerestetik.

Érdeklődni lehet az eperjesi szeszintomító-nál, hová az ajánlatok is benyújtandók. ::

„Jótállás a biztos eredményért.”

Törvénytelen védve.

Reitter Oszkár

nagybecskereki ny főkapitány és fajbaromfitenyésztőnek nagyszerű találmánya a

„PATKÁMIN”

patkányirtó-szer (nem mérge), mely emberre és háziállatokra nem ártalmas és fölülmul minden más irtószer. 1 doboz ára 3 K, mely elegendő körülbelül 60 patkány kiirtásához. Minden dobozhoz használati utasítás van mellékelve. Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy külföldre nagyságú gazdaságban hány adag használandó, kérésre ingyen küld a PATKÁMIN-gyár egyedüli elárúsítója, a Torontáli Agrárbank Részv.-társaság Nagybecskereken.

500 koronát fizetek Önnek, ha

„RHA-BALZSAM”

nevű készítményem az Ön tyúkszemét, szemölcsseit és bőrkeményedéseit három nap alatt fájdalom nélkül ki nem irtja. Egy tégely ára — jótállási nyilatkozattal együtt — 1.75 K, 3 tégely 4 — K, 6 tégely 6.50 K. — Sok száz köszönő- és elismerő nyilatkozat!

KEMÉNY, Kassa I. • Postafiók 12/202.

EP

Előfizetési árak
Egész évre . . . 12
Félévre 6
Negyedévre . . . 3
Hirdetési díj: Egyhastűsor egyszerű hirdetés 15 t. közlemények sora

A betlehemi utainkon. A háború enyhületet hoz. Megszületett a váltójának.

Jászolban már mégis út.

Innét indul.

Itt hangzik a győzelem már békésen.

És lőn világossá.

A világosság szövetségeseink.

akartunk hódítani.

zünk ma is.

győzött senki sem.

éppen győzhetünk.

günk biztos érzéseinknek: ké.

Ez az igazság.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.

szűrődött minden fényre.